

אהבה בלי תנאים

עפ"י תורת הרבי מלובאביץ'

כל אחד ואחד ממועדי חודש תשרי מבטא, בדרכו המיוחדת, את הקשר המהותי העמוק שבין היהודי לקב"ה. ראש-השנה מגלה זאת על-ידי כוחו של היהודי להמליך את הקב"ה למלך על העולם; יום-הכיפורים חושף נקודה זו בכך שבו מתפרצת עצם הנשמה, ה'יחידה' שבנפש; שמחת-תורה מבטא זאת על-ידי הקשר העמוק בין כל יהודי לתורה; ואילו חג-הסוכות מפגין את הקשר העמוק שבין היהודי לקב"ה – על-ידי הסוכה.

כיצד מבטאת הסוכה את האהבה העצמותית שבין היהודי לקב"ה? על הפסוק (שיר-השירים ב,ו) "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני" מבואר בתורתהחסידות, שיש כאן רמז למועדי חודש תשרי: "שמאלו תחת לראשי" מכון כנגד ראש-השנה ויום-הכיפורים, שהם ימי הדין והיראה ("שמאל"); ואילו "וימינו תחבקני" אמור על חג-הסוכות, שבו מתגלית אהבתו של הקב"ה לעם-ישראל בבחינת 'תחבקני'.

חיבוק הוא אחד מביטויי האהבה. אפשר, כידוע, לבטא אהבה בדרכים שונות: בדברי אהבה, במבט אוהב, בנשיקה וגם בחיבוק. למה נבחר דווקא החיבוק כביטוי לאהבתו של הקב"ה לעם-ישראל?

מסבירה תורת החסידות, שהחיבוק שונה במהותו משאר ביטויי האהבה. אפשר לראות את ההבדל כבר בצורה החיצונית: כל ביטויי האהבה האחרים קשורים בדרך כלשהי בפנים (מדברים אל פני האהוב, מביטים בפניו, נושקים בפניו), ואילו החיבוק הוא דווקא מאחור; המחבק לופת דווקא את גבו של האהוב.

שוני חיצוני זה מגלה את השוני המהותי. שאר ביטויי האהבה קשורים ביכולתו של האהוב להשיב אהבה. המדבר דיבורי-אהבה מצפה שהאהוב ישמע את הדברים, יבינם, יגיב עליהם. כך גם במבט או בנשיקה. לכן כולם קשורים בפנים, שבהם משתקפת אישיותו של האדם. לעומתם, החיבוק מבטא אהבה שאינה מצפה לאהבה חוזרת. האדם כאילו אומר: גם אם לא תשיב לי אהבה, אוסיף לאהוב אותך. משום כך הביטוי החיצוני של אהבה זו הוא בחיבוק, שמקיף גם את חלקו האחורי של הגוף, אותו חלק שאינו מגיב ואינו משיב אהבה.

אכילה ושתייה שהן מצווה

כל זה הוא משל לקשר שבין הקב"ה לעם-ישראל. גם אצל יהודי יש 'פנים' ויש 'אחור' (כלפי הקב"ה). אותו חלק מהחיים שמוקדש לתורה, לתפילה ולעבודת ה', הוא בבחינת 'פנים', שכן בו משתקפת החזרת האהבה מצד היהודי כלפי הקב"ה. החלק האחר של החיים - הצרכים הגשמיים, האכילה, השתייה, השינה וכדומה - הוא בבחינת 'אחור', שכן באופן חיצוני לפחות איננו רואים שם את הקדושה ואת האהבה לקב"ה.

היה אפשר לחשוב, שאהבת הקב"ה לעם-ישראל תקיף רק את חלק החיים שבו קשור היהודי לקב"ה - את התורה, התפילה, קיום המצוות, עבודת ה'. 'אומרת כנסת-ישראל: לא ולא! "וימינו תחבקני"! הקב"ה 'מחבק' את היהודי גם 'מאחוריו', גם את החלקים שבהם אין הקשר שלו עם בוראו נראה בגלוי; אהבת ה' לעם-ישראל מקיפה גם את העיסוקים הגשמיים השגרתיים ביותר.

ביטוי לזה אנו רואים במצוות סוכה. וכי היהודי מצווה ללמוד בסוכה, להתפלל בה, לקיים בה מצוות? לאו-דווקא. המצווה היא לעשות בה את צרכיו הגשמיים: לאכול, לשתות, לישון, לנוח. וכאן אנו רואים את הדבר הנפלא ביותר: אותה אכילה, אותה שתייה, אותה שינה ומנוחה שהאדם עושה בסוכה, אף-על-פי שהן צרכיו הגשמיים, נהפכות למצווה ומבטאים את הקשר בין היהודי לבוראו!

זה, כביכול, ה'חיבוק' של הקב"ה, האהבה הגדולה שלו אף לצדדים שאינם קשורים עמו. הקב"ה כאילו אומר בכך, שאהבתו לעם-ישראל כה גדולה, עד שגם צרכיו הגשמיים של יהודי יקרים לו והוא מקיפם באור האלוקי של המצווה.